

Oponentský posudek na habilitační práci doc. PaedDr. JCDr. Róberta Brtka, CSc.

„Kontroverzie medzi prokuliánmi a sabiniánmi“

Každý obor, rímske právo nevyjímaje, má niektorá témata, k nimž sa vrací badateľé každej generácie. Medzi tyto „věčné“ problémy patrí také ten, ktorý zpracoval doc. Brtko ve své habilitační práci. To, co bylo konstatováno úvodem má však pouze obecný charakter, Je totiž nutné říci, že v kontextu slovenské a české právní romanistiky se jedná o první souhrnné uchopení názorových rozdílností obou velkých „škol“, na které se dělili římsští znalci práva téměř po dvě století.

Habilitační práce se člení na pět velkých kapitol. První z nich je věnována obecným otázkám této problematiky, přičemž výchozím textem je zpráva Sexta Pomponia dochovaná v Digestech. Poté se autor věnuje politickým a filosofickým základům, z nichž vzešly rozdíly v řešení některých právních otázek u Sabiniánů a Prokuliánů.

V následujících částech jsou pak probírány jednotlivé případy rozdílných názorů zástupců obou škol na konkrétní právní instituty. Nejdříve se autor věnoval otázkám spojených s nabýváním vlastnictví a držby. Postupně rozebral otázku vindikačního odkazu, okupace opuštěné věci a pokladu, krádeže a zcizení držby.

V další kapitole se věnoval zejména mancipaci a mancipačním věcem, specifikaci a mimořádná pozornost je věnována otázkám vázícím se ke smlouvě o koupi a prodeji, a to jak jejímu původu, tak i ceny prodávané věci. Následuje rozbor vztahující se k problematice nabytí vlastnického práva *mortis causa*, jako je *legatum per praeceptionem*, postoupení pozůstalosti, *cretio*, *condicio impossibilis* u odkazu, aby byly uvedeny alespoň některé.

V závěrečné kapitole je pozornost věnována kontroverzím mezi Sabiniány a Prokuliány ohledně interpretace právních jednání *inter vivos*, jako je *stipulatio*, *mandatum*, *datio in solutum* nebo *nomina transcripticia*.

Je třeba říci, že R. Brtko důsledně vytěžuje původní právní texty. Přesvědčivě vyargumentoval všechny tři vytýčené hypotézy své habilitační práce, tedy, že Prokuliáni se pomocí analogie sice pokoušeli přetvořit římské právo, avšak pouze přizpůsobovali staré *ius civile*. Stejně tak doložil i hypotézu druhou, že Sabiniáni naproti tomu dávali přednost vytvoření zcela nových institutů i postupů. Z toho vyplývá i závěr třetí hypotézy, že při řešení nabytí vlastního práva sice Sabiniáni zohledňovali projev vůle nabyvatele, nicméně se neoprostili od formy příslušných právních jednání, a Prokuliáni se spíše soustředili na projev vůle zcizitele. Závěrem je třeba se zastavit také u seznamu použité literatury. To, že jsou v něm uvedeny různojazyčné tituly, je u habilitační práce sice očekáváno, avšak je třeba

vyzdvihnout jejich široký záběr – jedná se o odbornou literaturu anglickou, německou i francouzskou, ale především a na prvním místě italskou, která je zastoupena mimořádným způsobem. Nesporně to svědčí o velkém přehledu autora posuzované habilitační práce. Kromě toho je třeba připomenout také skutečně minimální shodu nalezenou při kontrole, která je pouhé jedno procento.

Habilitant shromáždil velké množství materiálu s nímž kriticky pracoval v duchu *lege artis* vědy o římském právu. Tato oponovaná habilitační práce se řadí mezi mimořádně kvalitní vědecké počiny v oblasti právní romanistiky, a to nejen svým zpracováním, ale stejně tak i do značné míry průlomovým závěrům, které korigují některé starší, a dosud obecně přijímané, téze vztahující se ke zkoumané problematice. Bezesporu si zaslouží vydání v knižní podobě. Nicméně bych doporučoval, aby všechny citované texty byly uváděny také v původním znění, stejně jako uvádět označení obou škol s velkými písmeny na začátku.

Po zvážení všech okolností jsem ze všech výše uvedených důvodů dospěl k následujícímu jednoznačnému závěru: **doporučuji**, aby po obhajobě této práce byla Róbertu Brtkovi udělena vědecko-pedagogická hodnost docent v oboru římské právo.

V Praze 25. 2. 2020

Prof. JUDr. Michal Skřejpek, DrSc.
Katedra právních dějin
Univerzita Karlova, Právnická fakulta